

Ignacij Okorn, župnik v Senožečah,
 Ignacij Perharc, posestnik v Senožečah,
 Jožef Meden, posestnik v Senožečah,
 Anton Franetič, župan v Dolenji Vasi,
 Franc Zetko, posestnik v Lazah,
 Viktor Dolenc, posestnik na Razdrtem,
 Hinko Kavčič, posestnik na Razdrtem,
 Karol Kavčič, posestnik na Razdrtem,
 Matevž Premrl, posestnik na Ubeljskem,
 Ivan Debevc, posestnik v Slavinji,
 Ivan Premrl, posestnik v Stranah.

Zavarovalnica za živino.

Izmed vseh vrst različnih zavarovanj ni se nobena tako malo splošno ukoreninila, kakor zavarovanje živine. Potrebe in koristi tega zavarovanja vendar ni treba dosti dokazovati, ako se pomisli, kako velik delež kapitala odpade pri kmetovalcu na živino, ali sploh, kako velik je delež živinskega kapitala od splošnega narodnega premoženja. V nekaterih deželah spoznala se je že važnost zavarovanja živine, tako da se dela na to, da bi bil vsak posestnik živine postavno zavezan, zavarovati svojo živino. Moravska dežela je to naredbo že vpeljala in gotovo bodo druge tem dobrim izgledom kmalu sledile. Da so nekateri kmetovalci še živinskim zavarovalnicam nasprotni, je največi vzrok malomarnost, nezaupljivost in hranenje na nepravem mestu.

Malomarnemu človeku, ki se za nič ne zmeni, kateremu je vse eno, ni za pomagati, pri tem se še le uresničiti mora prislovica: Škoda spamtuje.

Gospodarja, ki je nasproten živinski zavarovalnici zaradi par grošev, ki bi jih za premijo moral plačati, pa vprašam, kolikokrat je naša živina razpostavljena nevarnosti, da pogine ter da jo moramo dati zastonj ali pa po ceni, ki ni imena vredna, iz hleva? Ali ne zaslužio s tem, da plačamo za premijo nekaj goldinarjev, ob priliki poškodovanja živine stotakov? Kolikor večji je število naše živine, toliko laže se zgodi kaka nesreča, kajti pazljivo oko gospodarja nima vedno prilike biti pri živini.

Iz skušnje na pr. vemo, da pri čedi, koja šteje 40 glav (vzemimo krav), na leto najmanj se ena nesreči. Računimo teh 40 krav po 200 gold. vsako, je skupna vrednost 8000 gold., za katere bi se moralo plačati pri česki zavarovalnici za živino „Sv. Martin“ prvo leto 160 gold., drugo leto pa 120 gold.; kaj ni v tem slučaju, da le ena goved pogine, še vedno dobiček? Veliko laže se pa nesreča pripeti pri konjih, kar vsak vé, ki ima s konji opraviti. Kolikokrat pogine najlepša žival, in kako je prijetno, ako se dobi povračilo.

Kar se pa tiče nezaupnosti kmetovalcev, koja gojijo proti živinskim zavarovalnicam, je nekoliko res opravičena, ker je veliko zavodov, koji so živino zavarovali, po kratkem delovanju prenehali. Pomisliti se pa mora, da je bil glavni vzrok temu, da so te zavarovalnice prenehale tu, ker je bila uprava predraga. Zasad za zavarovanje živine mora biti na podlagi vzajemnosti, mora imeti velik delokrog itd.

Enako upravo ima živinska zavarovalnica v Marijanskih kopelih na Českem imenovana „Sv. Martin“; vsak umen gospodar, kateri je za napredek svojega blagostanja vnet, naj bi pripomogel, da se delavnost tega tako koristnega zavoda kolikor mogoče razširi in okrepi.

Ker se pri nas na Kranjskem živinoreja vedno bolj širi, treba bode odločno na to misliti za slučaj

kakih nesreč si to národno premoženje primerno zavarovati, zaradi česar hočem ob priliki zopet o tem govoriti, posebno o zavarovalnici „Sv. Martin“.

Deželni zbor kranjski.

4. seja 23. septembra.

Govor gosp. Svetca o kranjski hranilnici.

(Dalje.)

Prašali me boste, častita gospoda, kake pravice pa vendar ima društvo, ker društvo je tukaj in gospodari s premoženjem.

Moja gospôda! Društvo ni družega, kakor oskrbnik tega premoženja, oskrbnik pooblaščen po postavodajalcu, pooblaščen s pooblastilom, katero je izraženo v hranilničnem regulativu in v hranilničnih pravilih; to je pooblastilo, po katerem se ima društvo ravnati pri oskrbovanji tega premoženja. Ali postavodajalec, ki je dal to pooblastilo društvu, si je pridržal za važne reči vedno nadzorovanje društva; društvo stoji pod vednim nadzorstvom, katero je v ta namen odločil postavodajalec. Dovoljujem si prebrati dotični §. 27. regulativa, ki se glasi tako:

„Alle Sparkassen unterliegen der Aufsicht der Staatsverwaltung, welche sich hauptsächlich auf die unausgesetzte und sorgfältige Ueberwachung ihrer Vermögensgebarung und auf die genaue Befolgung der in diesem Regulativ enthaltenen allgemeinen und der in den einzelnen Statuten ertheilten besondern Vorschriften zu beziehen hat.“

Toraj društvo je pod nadzorstvom izrečenim v regulativu.

Moja gospôda! Postavodajalec, ki je izdelal pravila, si je pa pridržal tudi pravico, da sme te pravila prenarediti.

Omeniti moram še nekaj: postavodajalec namreč, kateri je izdelal regulativ, je ob enem ukazal, da se imajo pri vseh hranilnicah po tem regulativu ravnati. Dovoljujem si brati začetek tega regulativa, ki slovi tako-le:

„Laut Decretes der h. k. k. vereinigten Hofkanzlei vom 26. September 1844, Z. 29.304 haben Se. Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 2. September 1844 das nachstehende Regulativ für die Bildung, Einrichtung und Ueberwachung der Sparkassen mit dem Beisatze zu genehmigen geruht, dass sich künftighin nach diesen allgemeinen Grundsätzen für Sparkassen genau zu benehmen sei; daher unter Einem die Einleitung getroffen wird, dass sich die hierlands bereits bestehenden Sparkassen in Laibach und Klagenfurt in Uebereinstimmung setzen.“

Toraj postavodajalec je izrekel ukaz, da se imajo pravila ravnati po regulativu. Kranjska hranilnica je takrat obstala že svojih 20 let in imela svoja pravila. Ta pravila so se vsled regulativa morala prenarediti in v soglasje djati z regulativom.

Postavodajalec si je tudi izrekoma pridržal pravico, prenarejati, kakor bo treba, pravila in paragraf, ki se na to ozira, je §. 31. glaseč se:

„Die Landesstellen werden darüber wachen, dass sich die bestehenden Sparkassen binnen Jahresfrist mit den Bestimmungen der gegenwärtigen Vorschriften in Uebereinstimmung setzen. Sollten Ausnahmen sich als nothwendig darstellen, so sind dieselben höheren Orts anzusuchen.“

Toraj postavodajec ima pravico vsaki čas pravila prenarediti in dolžnost hranilnic je, svoja pravila po tej